

EL DUBTE

hi ha alguna cosa
sota els cercles

David Soriano

***EL DUBTE,
HI HA ALGUNA COSA
SOTA ELS CERCLES***

***David Soriano Márquez
NIUB 16285544***

***Treball de final de grau
Departament de dibuix
Facultat de Belles Arts
Universitat de Barcelona
Juny de 2016***

***Tutor:
Raimon Arola Ferrer***

Dubte

El verb 'dubtar' prové del llatí "dubitare" ('vacil·lar entre dues coses', 'no determinar-se'), derivat de "dubius" (incert, indecís) que es vincula a "duo" (dos): "*du" representa l'arrel indoeuropea "*dw" o "*dwo" que significava 'el que està entre dues coses', 'que va d'un cantó a l'altre'.

ÍNDEX

Abstract.....	7
Introducció al dubte.....	9
Objectius.....	13
<i>El dubte, hi ha alguna cosa sota els cercles.....</i>	<i>14</i>
<i>Part I - Espai interactiu.....</i>	<i>17</i>
- Esquema conceptual.....	18
- Esquema Formal.....	19
- Relació amb l'espai expositiu.....	20
<i>Part II - Les il·lustracions.....</i>	<i>23</i>
- Animació cíclica.....	35
- Autoedició.....	36
Per què cercles?.....	39
Conclusió.....	31
Bibliografia.....	43

ABSTRACT

Doubt, there's something beneath the circles

Is an interdisciplinary project inscribed within the drawing ambit, taking as a starting point a series of readings around the semantic and philosophical concept of *doubt*; exploring its implications. This study bifurcates into two distinct practices:

One that is assigned in the field of formal reflection, focused on creating images and graphic exploration, which is materialized in a series of illustrations and a cyclic animation that are adhered to the notion of doubt;

While the other explores more procedural ways, actively seeking the participation of the viewer. This is accomplished by creating a space for dialogue, as it is a small table with a drawer, with an interactive vocation. It invites people to draw their own view on the topic and, side by side, exhibits my own approaches.

Key Words: doubt, existentialism, interaction, reciprocity, desktop publishing...

El dubte, hi ha alguna cosa sota els cercles

És un projecte interdisciplinari inscrit dins l'àmbit del dibuix que pren com a punt de partida una sèrie de dissertacions entorn al concepte semàntic i filosòfic del *dubte*; explorant-ne les seves implicacions. D'aquest estudi en bifurquen dues pràctiques ben diferenciades:

Una que s'adscriu en el terreny de la reflexió formal, centrada en la creació d'imatges i l'exploració gràfica personal, que és veu materialitzada en una sèrie d'il·lustracions i una animació cíclica adherides a la noció del dubte;

Mentre que l'altre explora vies més processuals, buscant activament la participació de l'espectador. Això s'acompleix amb la creació d'un espai de diàleg, com ho és una petita taula amb calaix, amb una vocació interactiva. S'hi convida a dibuixar sobre el tema que ens ocupa i, paral·lelament, s'hi exhibeixen les meves pròpies aproximacions al terme.

Paraules clau: dubte, existencialisme, interacció, reciprocitat, autoedició...

INTRODUCCIÓ I OBJECTIUS

“Ne quis igitur putet, me hic traditurum aliquam methodum, quam unusquisque sequi debeat ad recte regendam rationem; illam enim tantum, quam ipsemet secutus sum, exponere decrevi... Sed simul ac illud studiorum curriculum absolvi (sc. juventutis), quo decurso est in eruditorum numerum cooptari, plane aliud coepi cogitare. Tot enim me dubiis totque erroibus implicatum esse animadverti, ut omnes discendi conatos nihil aliud mihi profuisse judicarem, quam quod ignoratiam mean magis magisque detexissem.”

“Que ningú pensi que jo estic tractant aquí de proposar un mètode valedor per a tots en allò referent a usar rectament la seva raó, ja que només tinc el propòsit d'exposar el mètode que he seguit personalment... Així que vaig acabar els meus estudis, al final dels quals i segons el costum un passa a engruixir les files dels doctes, vaig començar a pensar de manera molt diferent; ja que vaig advertir estar immers en tants dubtes y tants errors que em va semblar que tots els meus esforços per instruir-me només m'havien servit per descobrir més i més la meva ignorància.”¹

René Descartes

“De omnibus dubitandum est”

“Tot ha de ser dubtat”²

Søren Kierkegaard

1 Descartes, R. (2007) [1637] El discurso del método (*Discours de la methode*). Madrid: Akal.

2 Climacus, J. (Kierkegaard, S.) (1958) [postum] *De omnibus dubitatum est*. California: Stanford University Press.

És una obra de Kierkegaard sobre l'assumpció del dubte cartesà fins les últimes conseqüències, que publica sota el pseudònim de Johannes Climacus. *De omnibus dubitatum* (dubta de tot) era també el motto tant de René Descartes com de Karl Marx.

Kierkegaard utilitza sovint la paraula danesa Anfægtelse, que significa inquietud, atac, temptació, dubte... Però en la seva obra, com succeeix amb la majoria de filòsofs, aquest i altres mots transcendeixen el seu significat original. Per a ell representa un estat en que l'home es troba en el llindar d'allò diví; és una espècie d'horror religiosus, de dubte o inquietud religiosa, d'ansietat o de crisi espiritual davant el misteri de l'absurd. A Frygt og Bæven (Temor i Tremolor)¹ se'n refereix en el següent passatge:

“Umiddelbar sandselig og sjælelig bestemt er den Enkelte den Enkelte, der i det Almene har sit τέλος, og dette er hans ethiske Opgave, hestanding at udtrykke sig selv i dette, at ophæve sin Enkelthed for at blive det Almene. Saasnart den Enkelte vil gjøre sig gjældende i sin Enkelthed ligeoverfor det Almene, da synder han, og kan kun ved at anerkjende dette atter forsone sig med det Almene. Hver Gang den Enkelte, efterat have været traadt ind i det Almene, føler en Tilskyndelse til at gjøre sig gjældende som den Enkelte, da er han i Anfægtelse, af hvilken han kun arbejder sig ud, ved angrende at opgive sig selv som den Enkelte i det Almene.”

“L'individu que contemplem en la seva immediatesa corpòria i psíquica troba el seu τέλος ² en allò general, i la seva tasca ètica consisteix precisament en expressar-s'hi contínuament, cancel·lant la seva individualitat per passar a ser allò general. I cada cop que el Particular es reivindica en la seva particularitat envers a allò general, pecca, y només reconeixent-ho novament pot reconciliar-se amb allò general. Cada cop que l'individu, després d'haver ingressat en allò general, sent una inclinació a afirmar-se com el Particular, cau en una Anfægtelse de la que únicament podrà sortir-hi si, penedit, s'abandona com a Particular en allò general.”

Søren Kierkegaard

El que Kierkegaard sembla senyalar en aquestes línies es que la persecució i compliment dels anhels ha de relatar-se en un plànol general, podríem dir que de pertinença al col·lectiu. En clara sintonia amb el pensament cristià. En canvi, apunta que perseguir la particularitat condueix indefugiblement a la Anfægtelse.

Podem afirmar doncs, que el dubte apareix com una resposta al sentiment d'alienació, al sentiment de no pertinença, o si més no... al rebuig? És d'hora per afirmar-ho de manera categòrica, però no sembla descabellat.

1 Kierkegaard, S. (2014) [1843] Temor y Temblor. Madrid: Alianza Editorial.

2 Τέλος (telos). Finalitat, objectiu.

René Descartes, a qui Kierkegaard estudiava de manera profusa, havia donat abans amb una altra figura per referir-se a un concepte similar. Parla del *genius malignus* (geni maligne), o de vegades del deus deceptor (deu enganyós); la personificació d'un ésser maliciós a qui acusa de ser "tant intel·ligent i fraudulent com ho és de poderós, dirigint tots els seus esforços en confondre'm".

*"Per tant no suposaré la figura d'un Déu suprem bondadós, font de veridicitat, més aviat la d'un geni maligne, tan intel·ligent i fraudulent com ho és de poderós, qui dirigeix tots els seus esforços en confondre'm. Contemplaré els cels, l'aire, la terra, els colors, les formes, els sons, i totes les coses externes com res més que els jocs il·lusoris dels meus somnis, amb els que posa paranyes a la meua credulitat."*¹

René Descartes

En la filosofia de Søren Kierkegaard, en la primera meitat del segle XIX, les figures religioses son encara inalienables; no fa falta dir fins a quin punt ho son en la filosofia de Descartes, docents anys enrere. Es contempla la incredulitat com una forma de debilitat, de vegades de pecat, o de desviació en la rectitud de la raó. Farà falta l'aparició d'una figura com ho és la de Friedrich Nietzsche per destruir i fer saltar pels aires aquesta concepció.

"Déu ha mort". Amb aquesta contundència es refereix Nietzsche a la ceguera del passat i la seva incapacitat per percebre-ho, senyala el final d'allò que semblava imperant i dona la possibilitat de fer créixer un nou pensament sobre terreny fèrtil e inexplorat. A més, es referirà a la gent del seu temps com una societat sumida en el nihilisme; un de tan profund que els podria dur al seu fi. Veu aquesta problemàtica com un símptoma de les reiterades frustracions en la cerca insatisfeta de significat.

De fet, la cerca de significat (per què estem aquí?) és probablement el primer i més lacerant dubte que ha tingut l'ésser humà des que va veure més o menys satisfetes les seves necessitats primàries i es va permetre filosofar. La insatisfacció en la recerca de respostes és el que duu a la societat de la segona meitat del segle XIX a aquest desànim al que es refereix Nietzsche. L'existencialisme devot de Kierkegaard passa a ser nihilisme amb la negació o incredulitat envers a les respostes que històricament havia donat l'església.

¹ Passatge on Descartes presenta el concepte del geni maligne, a Meditacions I; episodi inclòs a Meditacions Metafísiques.

Descartes, R. (2005) [1641] *Meditaciones Metafísicas (Meditationes de prima philosophia, in qua Dei existentia et anima immortalitas demonstratvr)*. Madrid: Alianza Editorial.

I sembla que seguim aquí, sumits en l'existencialisme, en el dubte perpetu, en la cerca de significat. Però es pot defugir del nihilisme? Ho ha de ser vist per força com una actitud negativa i paralitzant, com un bloqueig. Potser pugui ser vist com una invitació a escapar a altres formes d'habitar la realitat, com un remei contra la credulitat. És molt diferent viure en la certesa del no-significat de la existència (nihilisme) a habitar el dubte de forma permanent (existencialisme). De fet, hi ha veus en la filosofia més contemporània que han reivindicat, en certa forma, aquest dubte existencial com a *modus vivendi*. Un bon exemple és Sartre, qui ho veu com una faceta intrínseca en la naturalesa humana. Se'n refereix de la següent manera.

“L'existentialisme est un humanisme. Beaucoup pourront s'étonner de ce qu'on parle ici d'humanisme. Nous essaierons de voir dans quel sens nous l'entendons. En tout cas, ce que nous pouvons dire dès le début, c'est que nous entendons par existentialisme une doctrine qui rend la vie humaine possible et qui, par ailleurs, déclare que toute vérité et toute action impliquent un milieu et une subjectivité humaine.”

“L'existencialisme és un humanisme. Molts es sorprendran de que estiguem parlant aquí d'humanisme. Tractarem de veure en quin sentit ho entenem. De totes maneres, el que es pot dir des d'un bon començament és que nosaltres entenem l'existencialisme com una doctrina que fa la vida humana possible i que, a més, declara que tota veritat i tota acció impliquen un mitjà i una subjectivitat humana.”¹

Jean-Paul Sartre

Així doncs, ens podem adherir a la creença de que l'existencialisme, el dubte, és clau en qualsevol pensament humanista. És més, podem veure'l com un instrument per mantindre a ratlla el pensament crític i no fer del racionalisme i l'empirisme un parany per l'acceptació de dogmes; pot ser la medicina a una formulació doctrinal de la ciència; que amenaça en convertir-se en un nou model eclesiàstic. Si es que no ho és ja.

¹ Fragment de l'obertura de la conferència *L'existentialisme est un humanisme* donada per Jean-Paul Sartre el 29 d'octubre de l'any 1945 a París.

Sartre, J.P. (1963) *L'existentialisme est un humanisme*. Collection Pensées. París: Les éditions Nagel.

Objectius

N'eren dos:

- Generar un espai, una proposta, que permetés posar en relació la meva pràctica amb l'opinió i sensibilitat de l'espectador. No només que en pogués ser partícip, sinó que la seva intervenció n'acabés sent potencialment essencial.
- Obrir una nova via de treball enfocada en el saber col·lectiu, en la memòria compartida.

EL DUBTE

HI HA ALGUNA COSA
SOTA ELS CERCLES

Espai Interactiu

Aquesta obra s'erigeix sobre la concepció de facilitar un espai d'interacció. Es proposa un diàleg entre les meves aproximacions gràfiques al concepte del dubte i l'espectador, convidant-lo a prendre paper i llapis, perquè en faci les seves de pròpies i passar a engruixir un arxiu compartit.

Hi ha certa pretensió d'emular els fòrums digitals i dur-los novament a allò tangible, a un espai senzill, accessible i deslliura't de l'engranatge frenètic inherent en les plataformes web. Però sense rebutjar, això sí, als medis de creació i reproducció digitals.

Això es veu materialitzat en l'austeritat d'una petita taula amb calaix (model HEMNES, de fabricació sueca, per ser més precisos). Aquesta taula comet una doble empresa: la de difondre una sèrie d'il·lustracions i una animació cíclica que he realitzat envers al concepte que ens ocupa, com la de servir com a punt d'interacció i de coneixement col·lectiu.

La taula, com es podrà observar més endavant, consta de dues superfícies i un calaix. En el replà superior s'hi troben les meves il·lustracions en un llibret autoeditat junt amb impressions de diferents formats, un suport digital on reproduir l'animació i un pot amb llapis. Al pla inferior s'hi dipositen folis blancs, i el calaix fa les funcions d'arxiu; és on s'emmagatzemen els dibuixos/escrits de tot aquell que així ho desitgi.

M'interessa, més que arribar a interpretacions conclusives a partir de les intervencions de la gent, el poder gaudir d'una experiència pedagògica compartida amb uns elements d'una gran austeritat formal. A més és un model traslladable a qualsevol classe de dissertació filosòfica, conceptual, política... del tipus que sigui. I a la vegada és d'una simplicitat i eficàcia espartana.

També aglutina cert gust per la quietud i la reflexió introspectiva. Al cap i a la fi, les limitacions en quant a dimensions del propi espai en suggereix, penso, l'ús individual. Però és interessant que no hi hagi cap normativa ni protocol establert, que hi hagi lloc per l'imprevist i la sorpresa; fins i tot el "mal ús" del mateix, que com comentaré més endavant en aquest dossier, és del tot impossible.

És important, dins el marc filosòfic del dubte, entendre que aquest caràcter interactiu pretén ser una metàfora del dubte mateix; que no és, com es pensa sovint, un estadi d'ansietat i incertesa transitòria. El que es realment, adherint-me com he dit anteriorment a la visió humanista del terme, un posicionament ideològic que permet discernir les diferents vies d'actuació davant d'una situació donada.

- Concepció d'un espai interactiu

Amb una doble funcionalitat

per una banda

Hi ha
al guion
una?

per l'altra

proposar a l'espectador
que generi la seva
propia interpretació/relació
amb el concepte.

mostrar
la meua
propia
aproximació

al concepte
del dubte

Requereix d'un espai,
que pot ser tan modest
com una taula.

per via de:

- un llibret
autoeditat
d'il·lustracions
- impressions
- animació
cíclica

llapis

calaix
per guardar
les propostes

animació

fulls

X EL DUBTE

CLIENT:

PROJECT:

<<<<<<<<<<<<<<<<<<<

Esquema Formal

>>>>>>>>>>>>>>>>>>

Aquí a sobre s'hi dipositen les il·lustracions, un suport on reproduir l'animació i un pot de llapis

[illegible]

Aquí s'hi guarden les propostes de la gent >>>>>>>>>>>>>>>>

la gent >>>>>>>>>>>>>>>>>>

Aquí hi van els folis en blanc >>>>>

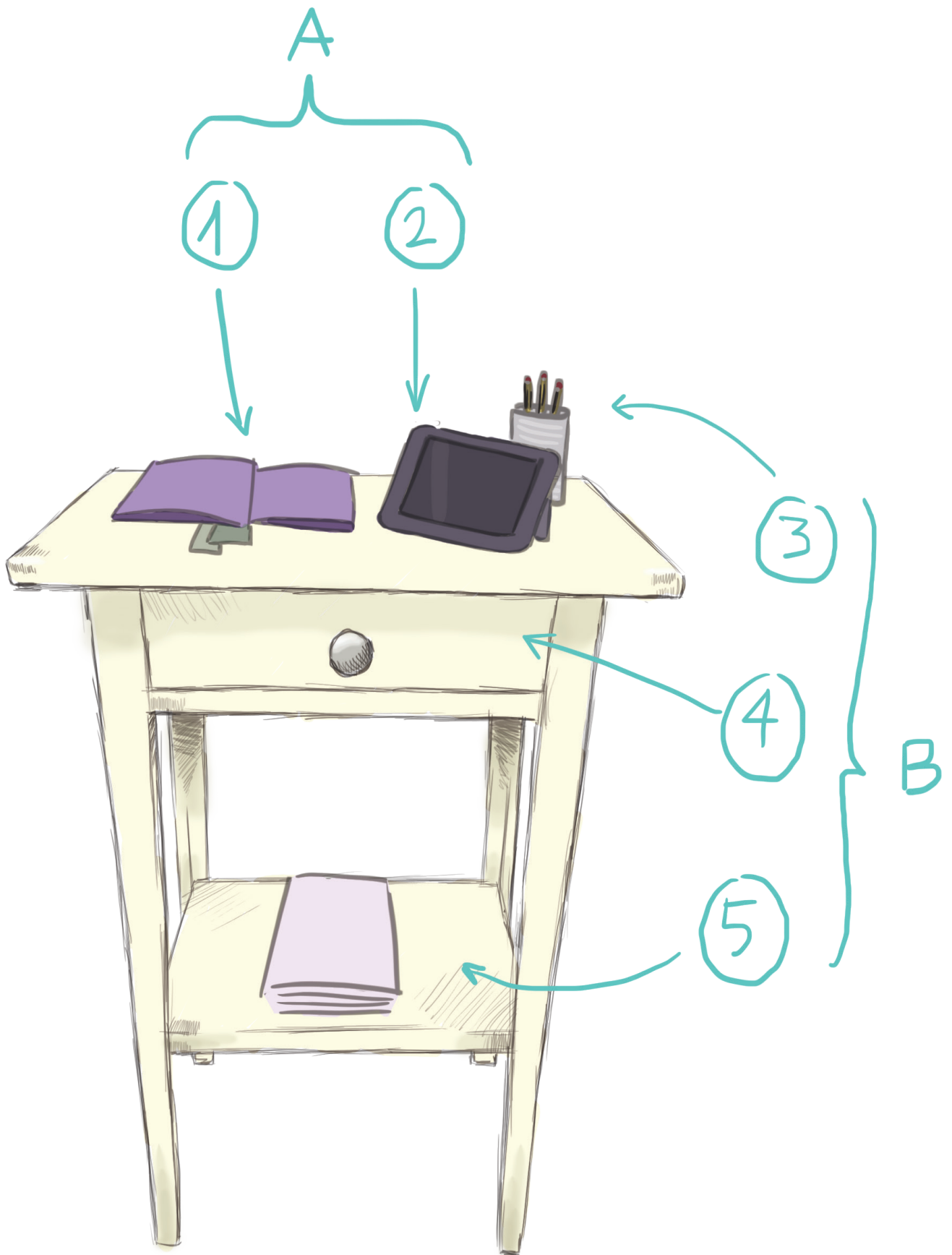
Aquí hi van els folis en blanc >>>>>

Mida superfície: 46 x 35 cm

Alçada: 70 cm

Fondària del calaix: 23 cm

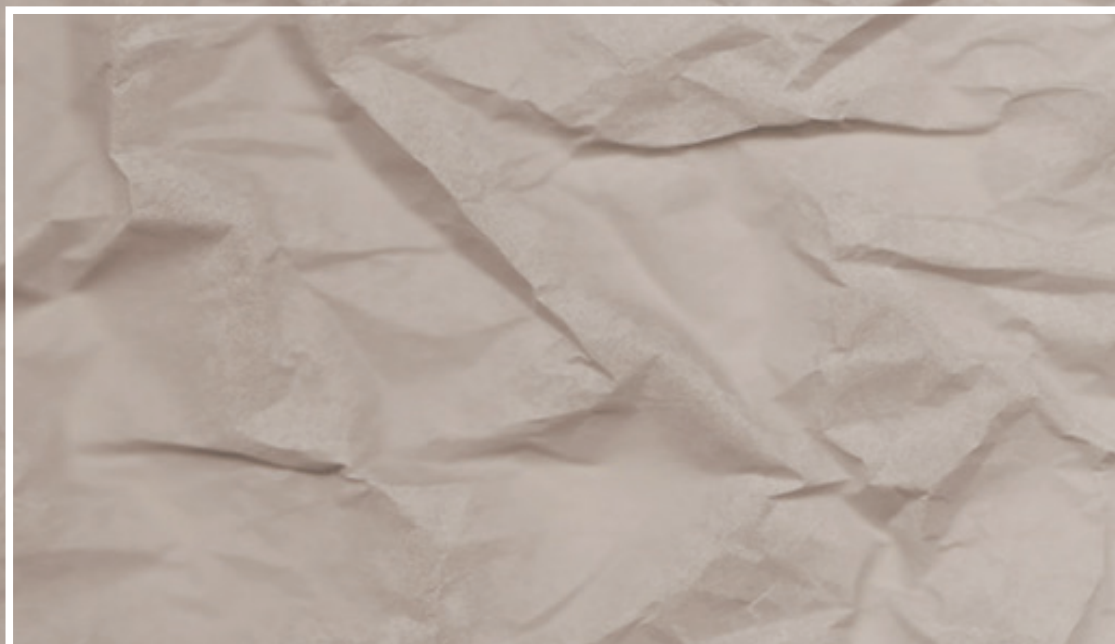

Aquest apartat pot semblar especialment redundant, però trobo important delimitar amb rigor els elements que integren l'espai segons el seu ús i la seva jerarquia:

A: Aquest apartat inclou el llibret autoeditat i les impressions (1) i el dispositiu amb l'animació (2) que estan pensats per mostrar la meua aproximació personal al concepte. Ocupa una jerarquia especial en l'espai, amb la intenció de que l'espectador s'hi aturi abans de fer la seva proposta, si s'escau. És cert que juga un paper condicionant cap a l'espectador, però em sembla útil donar unes directrius inicials per dotar de certa coherència al conjunt. Tot i que la pràctica, els resultats poden escapar amb facilitat d'aquest raonament. De no haver corrent elèctrica, l'element '2' pot obviar-se.

B: Correspon als elements amb els que l'espectador intervé en la proposta. Inclou el material (3,5) i el dipòsit (4). Són els elements que confereixen un caràcter expansiu a l'obra. Alhora és on recau el major interès, ja que el meu control es dilueix força. Podem afirmar que els elements 3 i 5 tenen un caràcter infinit, ja que poden ser substituïts per d'altres; no així amb el calaix (4), que té una capacitat finita. Aquest és precisament l'element amb major càrrega simbòlica, ja que no deixa de ser un metafòric cervell col·lectiu. Un nòdul de coneixement compartit.

PART II

Les il·lustracions

L'obra que ens ocupa comprèn una part de treball personal, de dibuix. Concretament, una sèrie d'il·lustracions sobre el concepte del dubte. Un terme vastíssim, que en la seva amplitud recull la majoria d'inquietuds que m'han acompanyat al llarg de la carrera. És un vocabulari d'una elasticitat exquisida i em permet dissertar sobre l'absurd, l'angoixa, la soledat, el misteri, l'atreviment, etc. Sembla ramificar en totes direccions.

M'interessava donar amb un mot on l'ús de diferents tècniques i l'aproximació a diverses sensibilitats estètiques no només tingués cabuda, sinó que fos un tret integrant i explicatiu. Des de la meua forma d'entendre-ho seria del tot absurd confeccionar una sèrie, dins els termes i el marc teòric en que ens trobem, d'una calculada homogeneïtat gràfica. No faria més que restar valor a la riquesa formal del concepte.

La concepció de cada una de les il·lustracions s'ha produït per extensió a la investigació del terme a través de l'estudi de diversos filòsofs existencialistes. Estava interessat en la creació d'imatges suggeridores, amb un punt de misteri, que generessin certa tensió; sense renunciar en cap moment a l'absurd. En algunes ocasions aquesta idea latent del dubte es fa diàfana, es deixa percebre de manera rotunda. En altres, segueix sent constituent però de forma discreta.

El ventall de tècniques emprades va des de la senzillesa i familiaritat del paper i el grafit fins a l'ús de l'acrílic sobre fusta. Però el que més he explotat són els programaris de creació digital: Photoshop, Illustrator, PaintTool SAI... D'ençà de primers d'en-pany el meu interès per les tècniques digitals ha anat creixent, tot i que la meua relació fins al moment era força tímida. Aprecio la calidesa que ofereixen els mitjans tradicionals, però trobo que la versatilitat que ofereixen els medis digitals no té rival i aconsegueix una sintonia major amb els canals de difusió actuals.

Què vull dir amb això? Bé, és senzill. Com ja predeia Walter Benjamin, en l'època de la reproductibilitat la còpia passa a ser l'obra mateixa, el concepte d'obra única es dilueix. Els medis digitals resolen molt bé aquest conflicte, un passa a produir un material que pot ésser duplicat a la perfecció en cada una de les pantalles on es veurà reflectit. Encara que aquestes imatges passin per impremta i siguin concebudes amb aquest fi, no deixà de ser cert que no ens podem referir a cap original; de cap manera.

Benjamin en parla en els següents termes:

“Zum ersten Mal in der Weltgeschichte von seinem parasitären Dasein am Ritual. Das reproduzierte Kunstwerk wird in immer steigendem Maße die Reproduktion eines auf Reproduzierbarkeit angelegten Kunstwerks. Von der photo-graphischen Platte z. B. ist eine Vielheit von Abzügen möglich; die Frage nach dem echten Abzug hat keinen Sinn. In dem Augenblick aber, da der Maßstab der Echtheit an der Kunstproduktion versagt, hat sich auch die gesamte soziale Funktion der Kunst umgewälzt. An die Stelle ihrer Fundierung aufs Ritual tritt ihre Fundierung auf eine andere Praxis: nämlich ihre Fundierung auf Politik.”

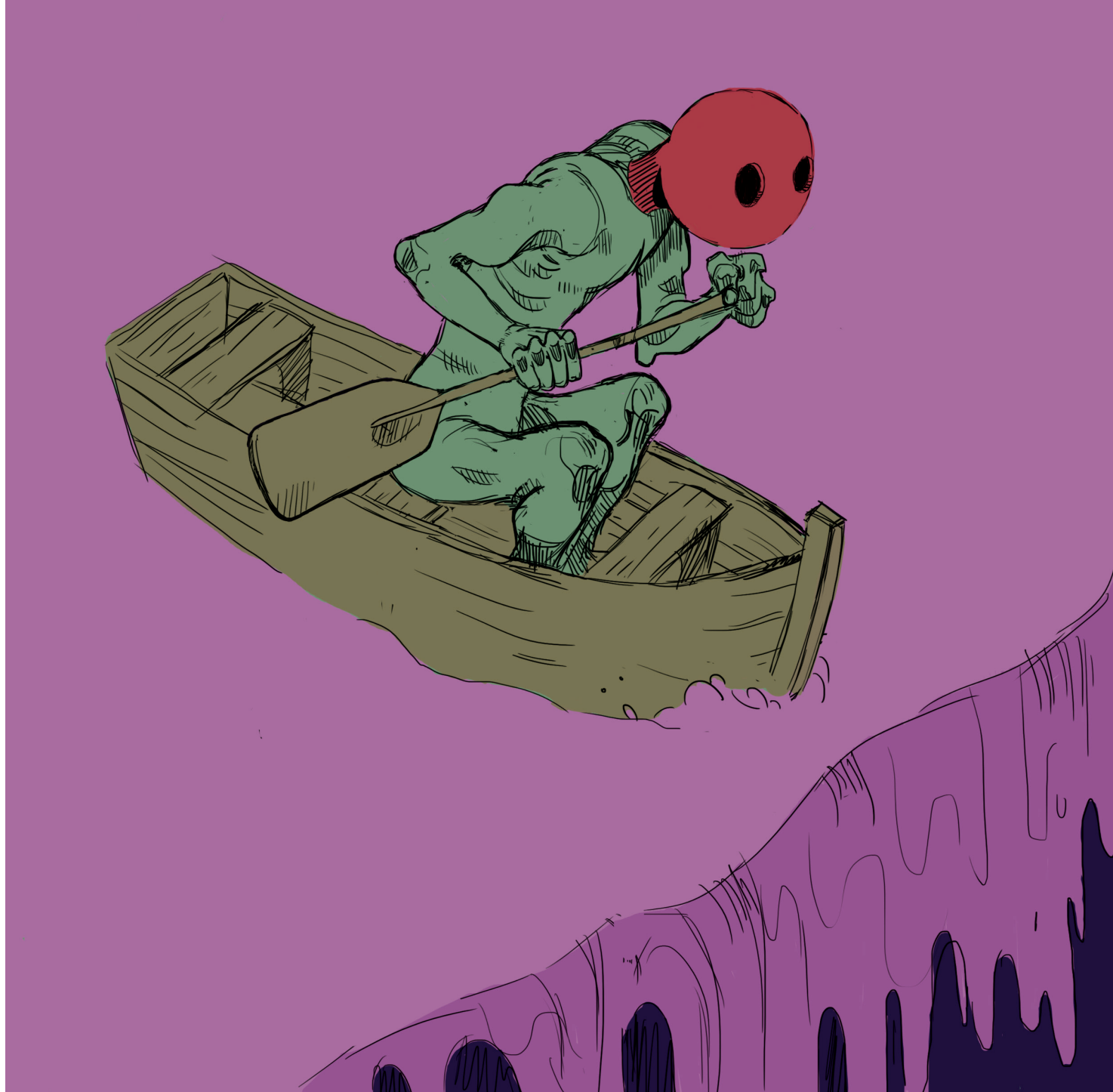
“Per primer cop a la historia, la reproductibilitat tecnològica emancipa l’obra artística de la seva parasitaria servitud al ritual. En un grau cada cop més gran, l’obra reproduïda passa a convertir-se en la reproducció d’una obra dissenyada per a la reproductibilitat. D’una placa fotogràfica, per exemple, un pot fer-ne una certa quantitat de còpies; demanar per la impressió “autèntica” no té cap tipus de sentit. Però tan aviat com el criteri d’autenticitat deixa d’aplicar-se a la producció artística, tota la funció social de l’art es veu revolucionada. Enlloc de veure’s fonamentada en el ritual, es basa en una pràctica completament diferent: la política.”¹

Walter Benjamin

És per això que el recull l’he volgut fer en petit format, amb la mirada posada en el món de l’autoedició i la impressió. A part, genera una relació més transversal, menys avantatjada si es vol dir, respecte a l’altra part del projecte; la part on els espectadors participen activament en l’obra i l’engrandeixen, li donen ulls, cames i fins i tot ales.

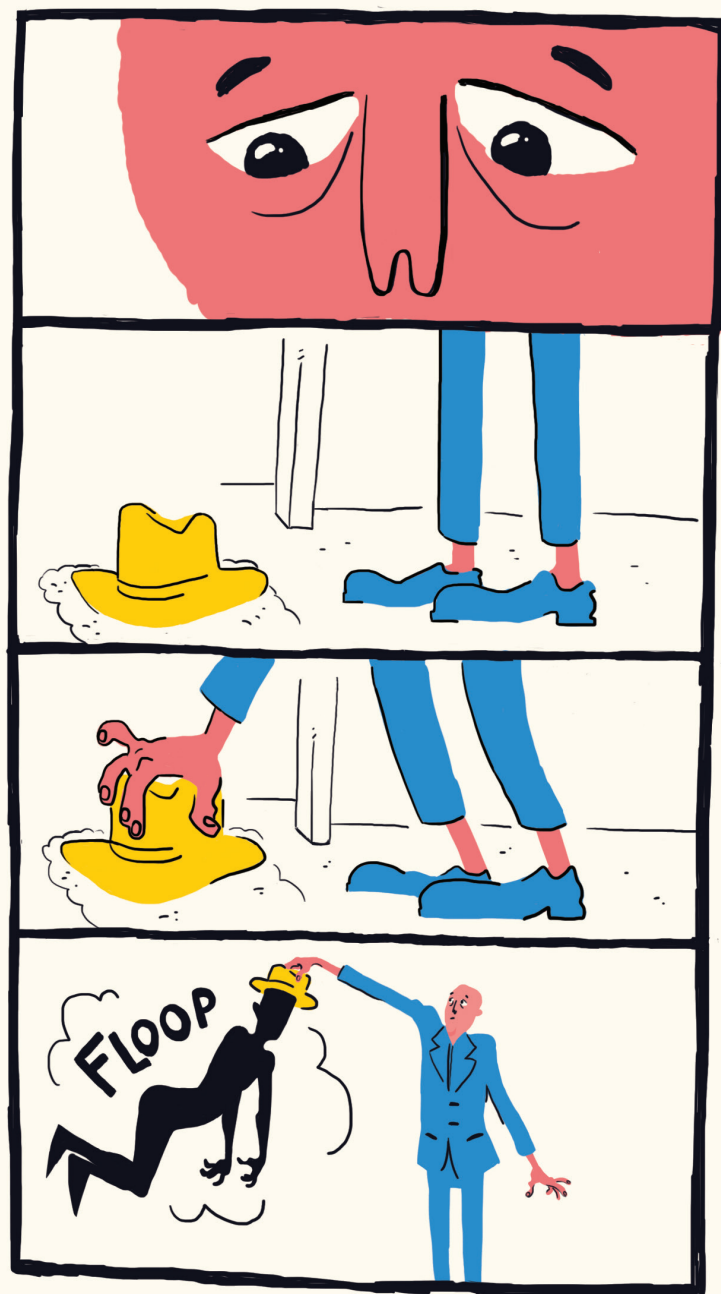
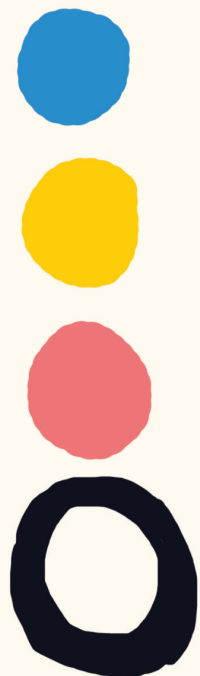
A continuació, em dispenso a fer un breu comentari a les il·lustracions més destacables, a títol personal, de la sèrie; així com de l’animació cíclica:

¹ Passatge del punt IV de Das Kunstwerk im Zeitalter seiner technischen Reproduzierbarkeit (l’obra d’art en l’època de la reproductibilitat tecnològica) escrita per Walter Benjamin l’any 1936. Benjamin, W. (2003) [1936] La obra de arte en la época de la reproductibilidad técnica. México: Itaca.

Abisme,
David Soriano (2016)
Creació digital. Photoshop.
21 x 21 cm.
Barcelona.

Veure's en un precipici, la por al buit, la incertesa de donar una passa en fals... son temes recurrents dins l'imaginari del dubte. Aquesta va ser una de les primeres il·lustracions que vaig realitzar i penso que descriu prou bé el caràcter entre allò simbòlic i allò oníric. Hi està present el perill, o la sensació de perill més aviat; això es veu realçat per l'ús d'un cromatisme dens i estrident. El focus de l'acció es centra en els instants previs a un desenllaç, el desenllaç mateix és del tot secundari.

Barret,
David Soriano (2016)
Creació digital. Photoshop.
21 x 21 cm.
Barcelona.

L'art seqüencial, el gag, l'absurd... En aquesta il·lustració volia rendir un modest homenatge al còmic. El fons crema, com de paper envellit; els colors saturats i la simplicitat narrativa defineixen la vocació formal d'aquesta imatge. El dubte hi és present en el sentit d'expectació, per dur-nos a un final irreverent, lluny de qualsevol pronòstic. L'experiència sembla indicar que les expectatives no acostumen a cenyir-se al transcórrer natural dels esdeveniments.

Pes viu,
David Soriano (2016)
Grafit sobre paper.
21 x 21 cm.
Barcelona.

Crec no equivocar-me al afirmar que una de les pitjors sensacions, sovint fruit de l'exercici existencialista, és la de fer conjectures sobre el pes de les nostres accions. Hi ha una mica d'això en aquesta imatge, però també hi son els retrets a un mateix. La apertura constant de les pròpies ferides. En aquesta ocasió la sensibilitat del grafit sobre el granulat del paper em convenia més que no pas els medis digitals. He volgut reforçar la fragilitat deixant parts desdibuixades.

Ham,
David Soriano (2016)
Creació digital. PaintTool SAI.
21 x 21 cm.
Barcelona.

El fer càbales em fa pensar en la pesca. L'ham no punxa, però és d'una viscositat variable i capriciosa. A més, resistint-me a abandonar la metàfora, és un exercici que es presta a fer-se en total soledat. La inquietud d'aquesta imatge ho és de caràcter tranquil, assossegat. Era una posició envers al concepte que també volia abordar, tot i tindre poc o res a veure amb la meva persona. He usat tons més pastel pel fons per tal d'accentuar la sensació de quietud, però sense renunciar a l'ús de colors complementaris i la puntual estridència en la figura humana; que és on es conjuren tots aquest mecanismes.

Reflexe,
David Soriano (2016)
Creació digital. Photoshop.
21 x 21 cm.
Barcelona.

Si el terme dubte tendeix a la polisèmia, l'aigua és la polisèmia mateixa. En aquesta ocasió però, m'interessaven les seves qualitats líquides i reflectants. El senzill però eficaç paral·lelisme entre la fluïdesa aquosa amb el tragí de la vida humana i la propietat d'emmirallar la imatge d'un mateix. El plantejament inicial era el de fer un autoretrat a quinze anys vista i vaig creure convenient suggerir una espècie de pont temporal fruit del reflex; el no veure la cara de la figura que es mira ens impedeix asseverar si l'aspecte que veiem en l'aigua es correspon.

A tort i a dret,
David Soriano (2016)
Creació digital. Photoshop.
21 x 21 cm.
Barcelona.

Un rostre i un fons opac que no dona pistes sobre l'entorn. L'interès d'aquesta imatge radica en la mirada i la incertesa que implica. Aquí el dubte es tenyeix de desconfiança. La tonalitat és decididament empastada, buscant reforçar un ambient tèrbol, enrarit. Hi juga un paper essencial la línia, que en aquest cas és enèrgica, decidida i solta. M'agrada pensar que té un efecte major el suggerir que l'evidenciar, especialment en el cas d'emular les sensacions humanes.

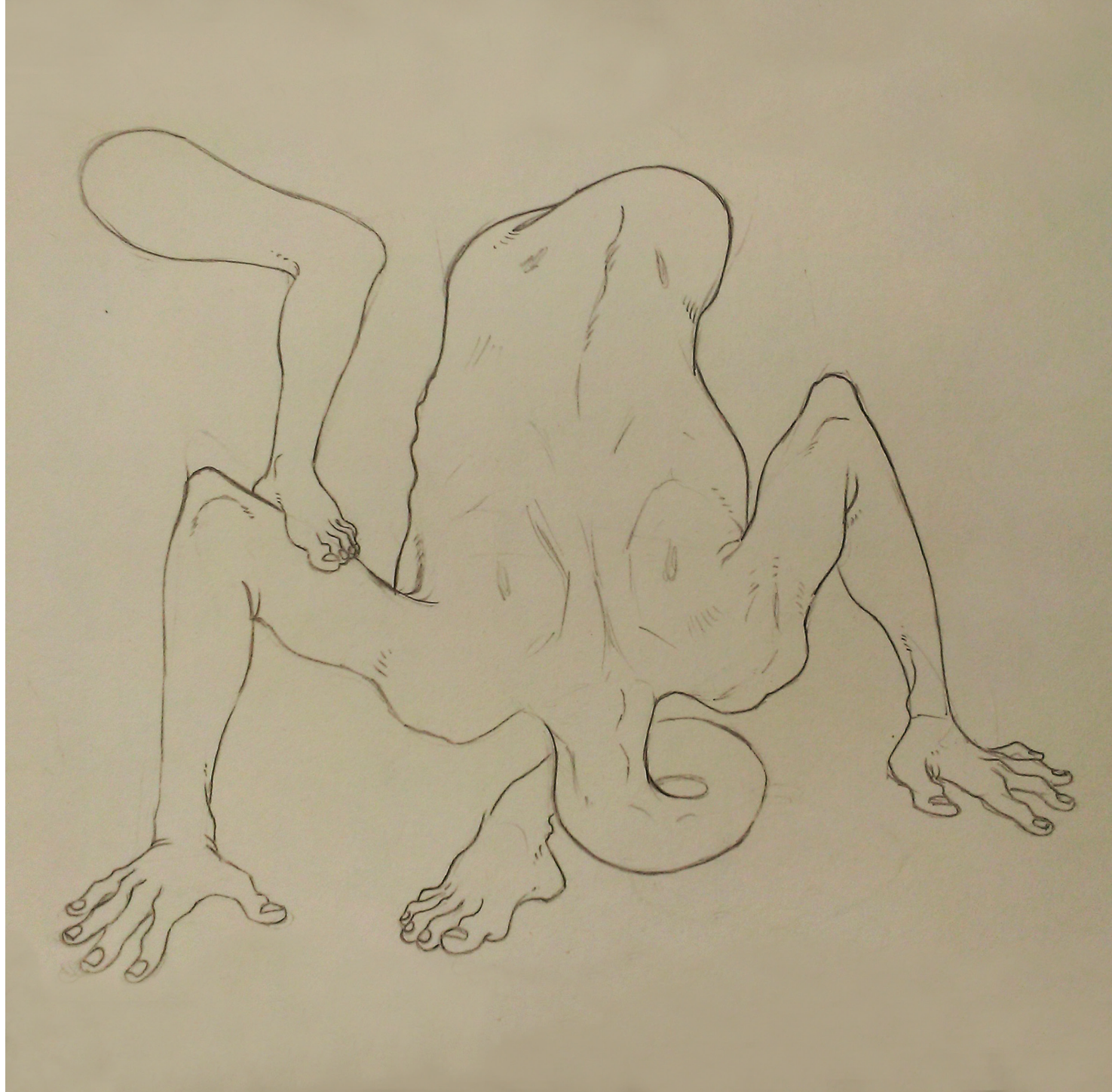
En girant la cantonada,
David Soriano (2016)
Creació digital. PaintTool SAI.
21 x 21 cm.
Barcelona.

Aquí, com succeeix a la il·lustració anterior, el rostre i el gest ocupen un lloc important en l'escena. Però en aquest cas, no en són protagonistes; com evidencia el lleuger desenfocament en la pinzellada. El major punt d'interès es troba a la poma, en primer terme. La lectura de Descartes i Kierkegaard m'ha dut, encara que de forma somera, a referir-me a un dels elements de major pes en totes les religions: el pecat. Però l'aproximació i les connotacions religioses no m'interessa gens. El que sí ho fa és aquest reducte de dubte moral a l'hora de prendre segons quines decisions que ens ha quedat. És a aquesta classe de dubte al que vull referir-me.

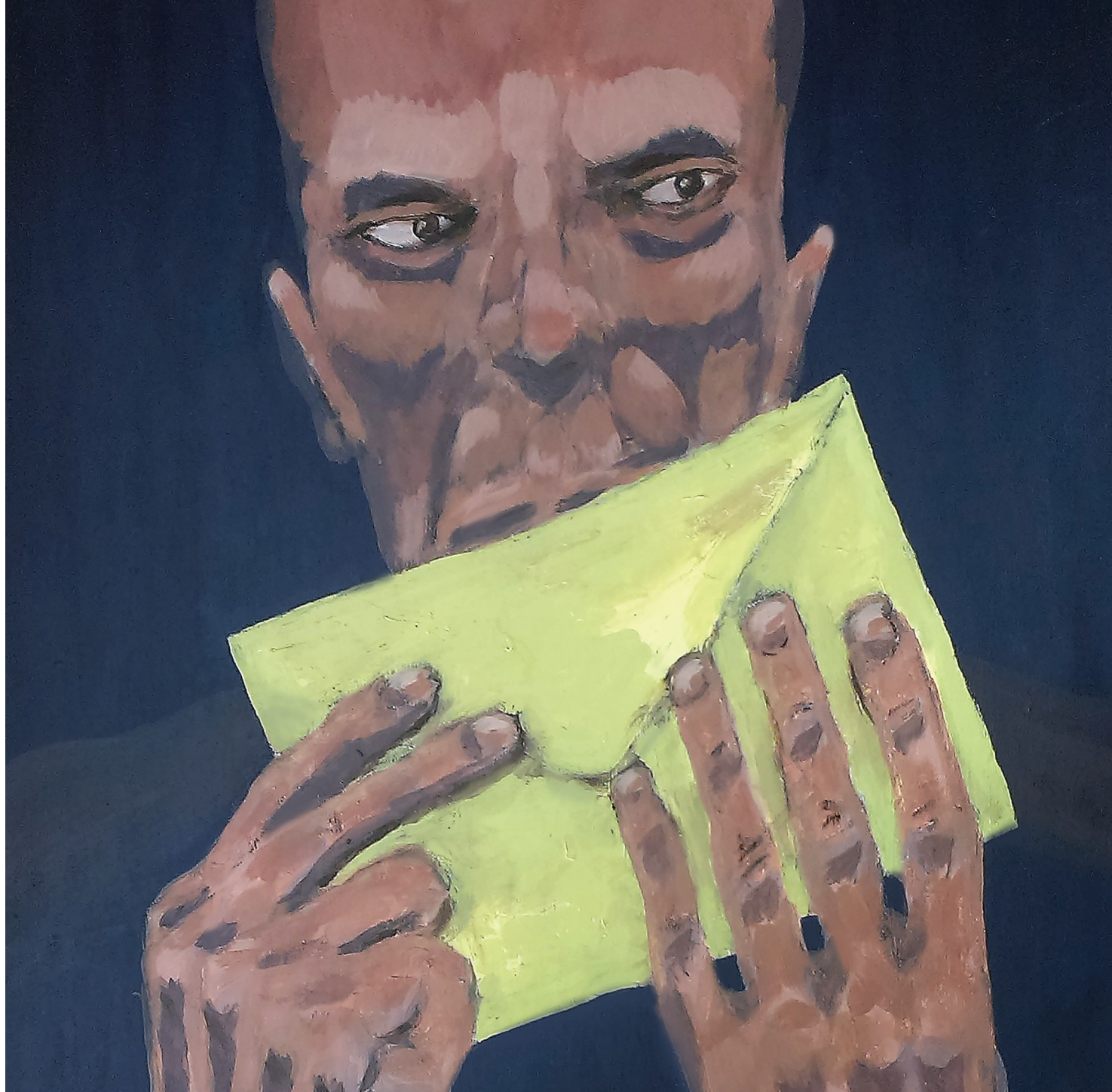
Tant m'és!,
David Soriano (2016)
Creació digital. Il·lustrador.
21 x 21 cm.
Barcelona.

De l'exploració de diferents sensibilitats gràfiques n'és especialment deutora aquesta il·lustració. És un treball vectorial, d'un minimalisme marcat, on l'estridència cromàtica pot suggerir ansietat o histèria. Volia plasmar una excitació nerviosa molt intensa que no depengués formalment de la línia ni del detall. No és descabellat relacionar aquesta imatge amb l'art Pop, ja que és una tendència estètica que sovint em fa pensar en l'excés i la neurosi; especialment en l'obsessió. L'enquadrament és molt propi del món del disseny i del còmic.

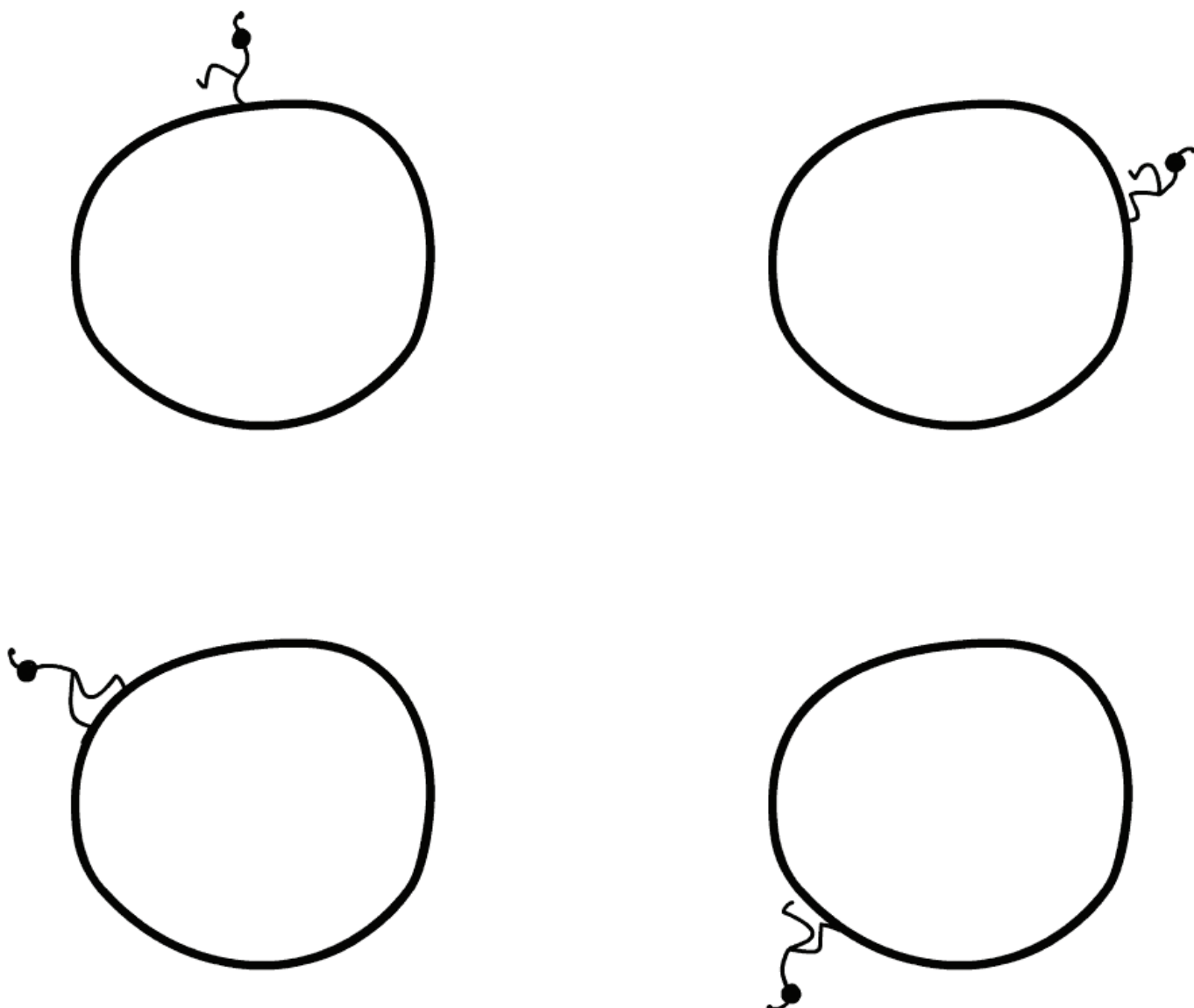
Llamàntol,
David Soriano (2016)
Grafit sobre paper.
21 x 21 cm.
Barcelona.

Una anatomia esguerrada, on la flexió i la torsió engarrotada ens parla de l'angoixa i de la inseguretat. La deformació del cos és sovint fruit del dubte i la posterior negació de la pròpia imatge. Com succeeix amb l'altra il·lustració a grafit, em va semblar que el dibuix a mà era la millor elecció a l'hora de centrar-me en la carnositat, de conferir-li una aparença més orgànica. La variació en la intensitat del traç em permet donar-li certa sensació de ritme a la línia, com de latència.

Incident,
David Soriano (2016)
Acrílic sobre fusta.
52 x 72 cm.
Barcelona.

L'última de les il·lustracions és precisament l'única en desmarcar-se de la rígida elecció de format (21 x 21 cm.) que vaig escollir per la sèrie. Vaig sentir la necessitat de treballar en gran i tocar-me les mans, per això vaig optar per l'acrílic sobre planxa de fusta. Aquí es parla del dubte que recau en la paraula escrita, on es perd tot el llenguatge corporal i, en conseqüència, les interpretacions es multipliquen de forma parella a les incerteses. Té un poder tal, que un sobre tancat ja conté, a més del propi text, un munt d'implicacions.

Trànsit,
David Soriano (2016)
GIF animat. (111 fotogrames).
21 x 21 cm.
Barcelona.

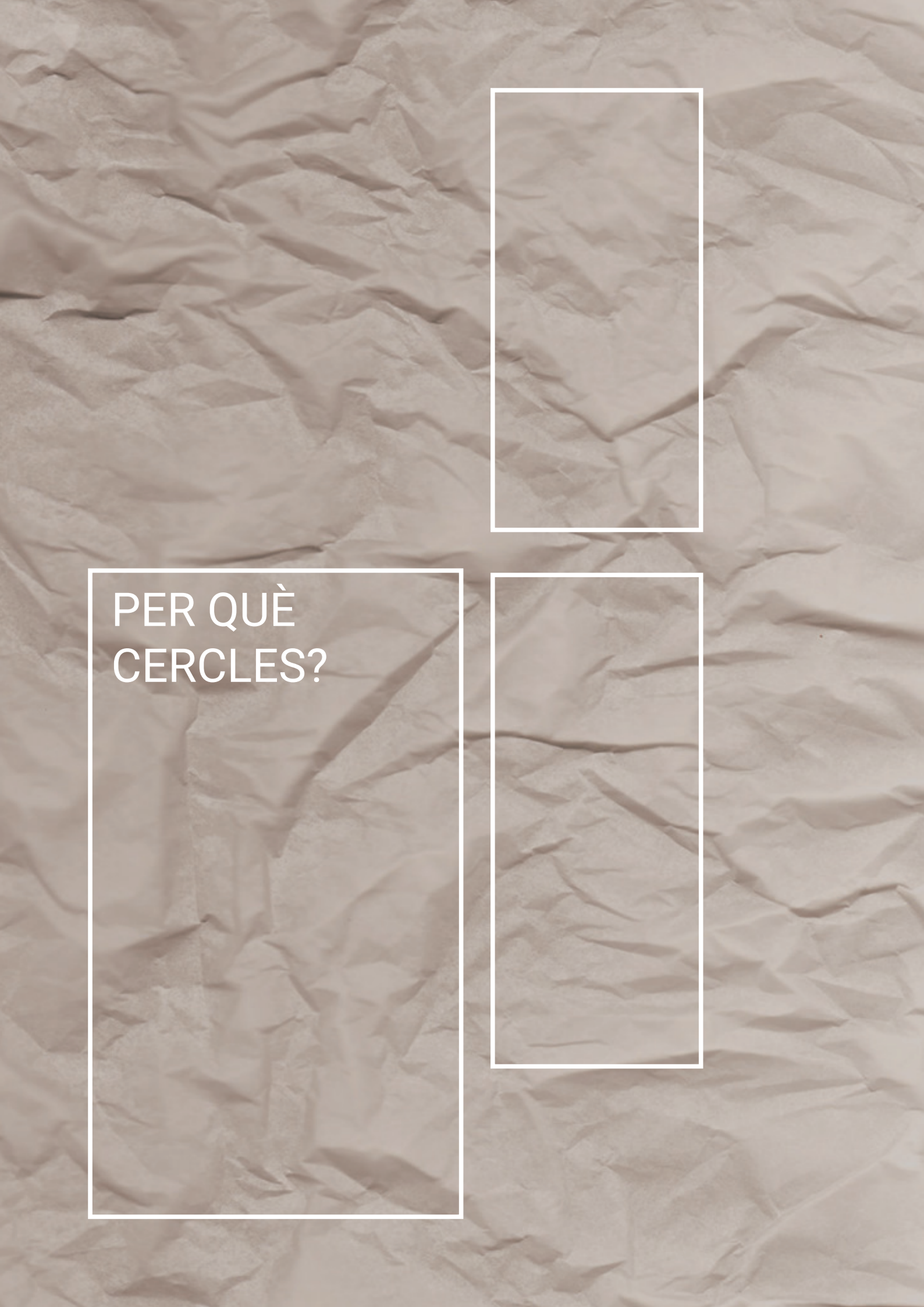
Per tancar amb les meves aproximacions, volia donar amb algun element que capturés el dubte en moviment, fent referència al seu caràcter oscil·lant i repetitiu. Per fer-ho, he realitzat una brevíssima animació en forma de GIF protagonitzada per un petit esser que viu condemnat a recórrer perpètuament el seu diminut planeta. En deixo una còpia al CD, sobre aquestes línies s'hi poden veure unes poques captures. La elecció aquí ha estat pel blanc i negre, amb una línia ampla i clara. Em preocupava més assolir una animació fluida que centrar-me en un aspecte gràfic massa florit.

Autoedició,

Mock Up de l'equadernació

[illegible]

PER QUÈ
CERCLES?

El títol de l'obra apel·la a la definició etimològica que obre aquest dossier. La partícula "du" prové de l'arrel indoeuropea "*dw" o "*dwo" que significava 'el que està entre dues coses', 'que va d'un cantó a l'altre'. El cos geomètric que millor descriu aquest moviment repetitiu és el cercle, el passar per un punt (una idea) una vegada i un altre.

La animació que he fet es basa en un cercle, per incidir en aquesta repetició reflexiva. I si em refereixo a que "hi ha alguna cosa a sota" és reivindicant la importància del dubte, el valor analític que implica. Dubtar com a forma d'entendre el món. Des d'un punt de vista filosòfic, he d'insistir, no des de l'ansietat i la paràlisi.

No és casual que la maquetació emprada en el disseny d'aquest dossier sigui marcadament quadriculada. Em resultava estèticament interessant, també graciós, contradir de forma rotunda el títol de l'obra i el caràcter rotatiu del dubte. Encara que sigui de forma somera, implícita la capacitat de decisió que atorga.

CONCLUSIÓ

Després d'haver-me endinsat en la lectura dels existencialistes, mogut a parts iguals pel meu interès general en la filosofia com per la meva tendència natural a dissertar sobre l'existència, vaig començar a fer les meves pròpies cabiles. Tenia ganes de posar-me a produir imatges que dialoguessin amb les diferents capes semàntiques que anava descobrint, i així ho vaig fer.

Aprofitant el benentès, des de l'inici del projecte vaig pensar que era un bon moment per treballar les tècniques digitals, amb les que guardava una relació tímida. També, vaig aprofitar el caràcter eclèctic del terme per mirar d'explorar altres sensibilitats gràfiques. Deixant enrere la comoditat del paper i el grafit, encara que només de manera parcial, que em son molt més familiars.

En començar a fer il·lustracions, el primer que vaig pensar va ser en fer un treball molt enfocat en l'autoedició; empès en gran mesura per la ponència de la Clara Iris en el marc de l'assignatura de Seminaris d'Artistes i Productors Culturals, aquest mateix any. Mantinc una estreta relació amb el món del còmic i em semblava un altre encert embarcar-me en el terreny de l'autoedició, el que jo creia el primer graó en la cerca de fer-se un raconet com a professional, però que en l'últim any m'ha demostrat ser una pràctica amb unes capacitats creatives i un dinamisme destacadíssim.

Un cop decidida la part més formal del projecte em quedava per resoldre de quina manera posava en relació un treball d'impressió de petit format amb un espai expositiu i quina classe de relació volia que es produís amb l'espectador.

En seguida vaig pensar que el més profitós era fer de la meva sèrie un agent secundari en la obra, m'interessava més que fos una espurna per fer participar a la gent i que en fessin les seves pròpies interpretacions. Que l'obra no es quedés encadenada a la meva pròpia visió. D'aquí sorgeix la idea de "crear" una petita tauleta i convertir-la en un punt de coneixement compartit. Un objecte amb una doble empresa, mostrar la meva visió envers al concepte filosòfic del dubte i servir de detonant per la creació d'altres aproximacions; sense normes, oberta a totes les mirades.

Enredat en tot això, he acabat per fer una reflexió i formar-me una nova opinió sobre el dubte. Penso que l'acció de dubtar no és un estat transitori de confusió i angouxa, més aviat ho veig com un posicionament ideològic. Un de poderós a més, perquè permet discernir entre diferents respostes a un mateix problema. En última instància sembla suggerir que en realitat no hi ha decisió o resposta correcte. Si bé és cert que això no es talvia el poder ser víctimes de les nostres accions, si que aconsegueix posar-les en un pla completament diferent; menys propens a les categoritzacions en termes absoluts.

BIBLIOGRAFIA

Descartes, R. (2007) [1637] El discurso del método (Discours de la methode). Madrid: Akal.

Climacus, J. (Kierkegaard, S.) (1958) [postum] De omnibus dubitatum est. California: Stanford University Press.

Kierkegaard, S. (2014) [1843] Temor y Temblor. Madrid: Alianza Editorial.

Descartes, R. (2005) [1641] Meditaciones Metafísicas (Meditationes de prima philosophia, in qva Dei existentia et anima immortalitas demonstratvr). Madrid: Alianza Editorial.

Sartre, J.P. (1963) L'existentialisme est un humanisme. Collection Pensées. París: Les éditions Nagel.

Benjamin, W. (2003) [1936] La obra de arte en le epoca de la reproductibilidad técnica. México: Itaca.

Nietzsche, F. (2011) [1891] Así habló Zaratustra. Madrid: Globus.

Hartnack, J. (2010) [1978] Breve Historia de la Filosofía. Madrid: Ediciones Cátedra.

Schopenhauer, A. (2010) [1851] Fragmentos sobre la Historia de la Filosofía. Madrid: Globus.

Russell, B. (2013) [1945] Historia de la Filosofía Occidental I y II. Barcelona: Espasa

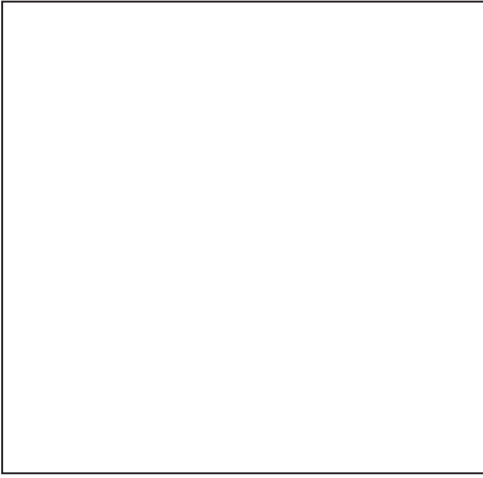
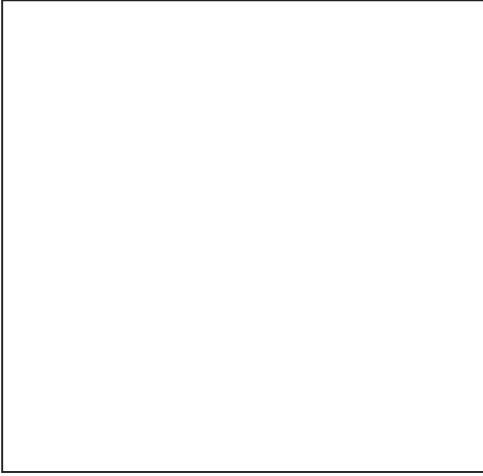
Kant, I. (2015) [1785] Fundamentación para una metafísica de las costumbres. Madrid: Alianza Editorial.

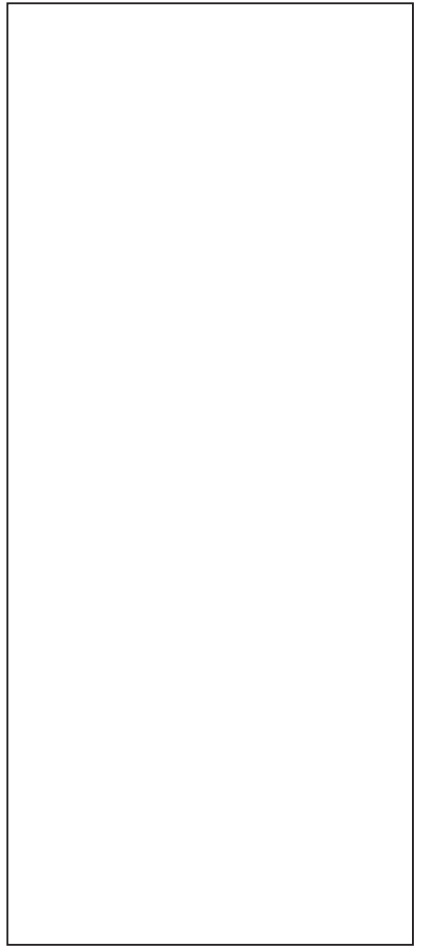
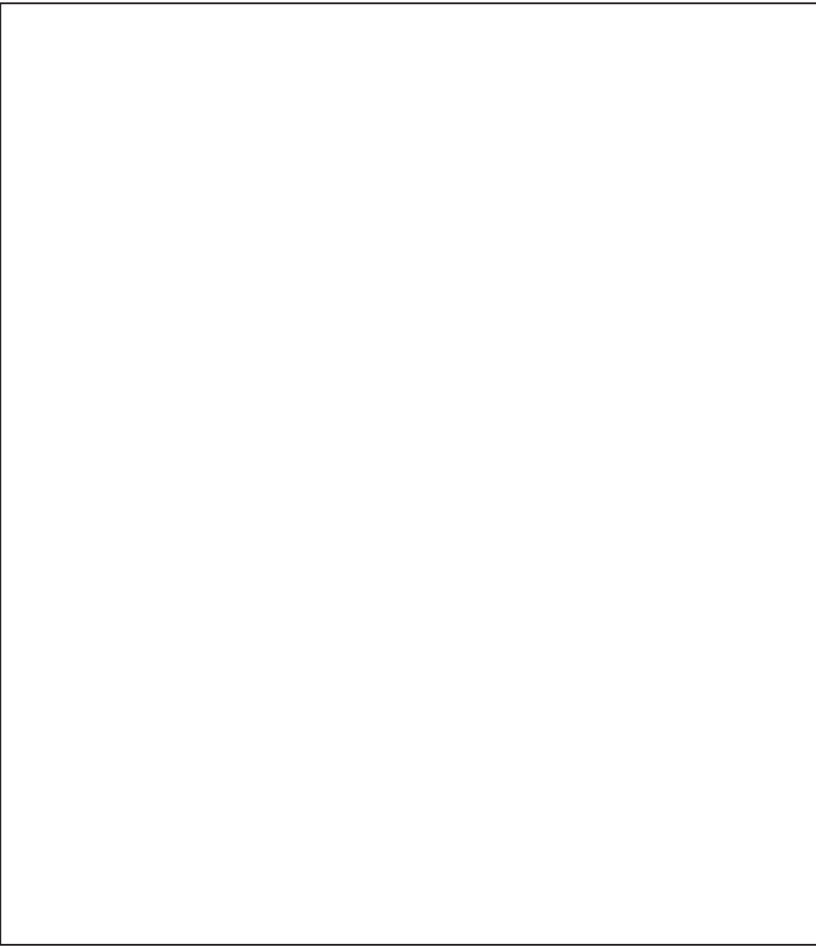
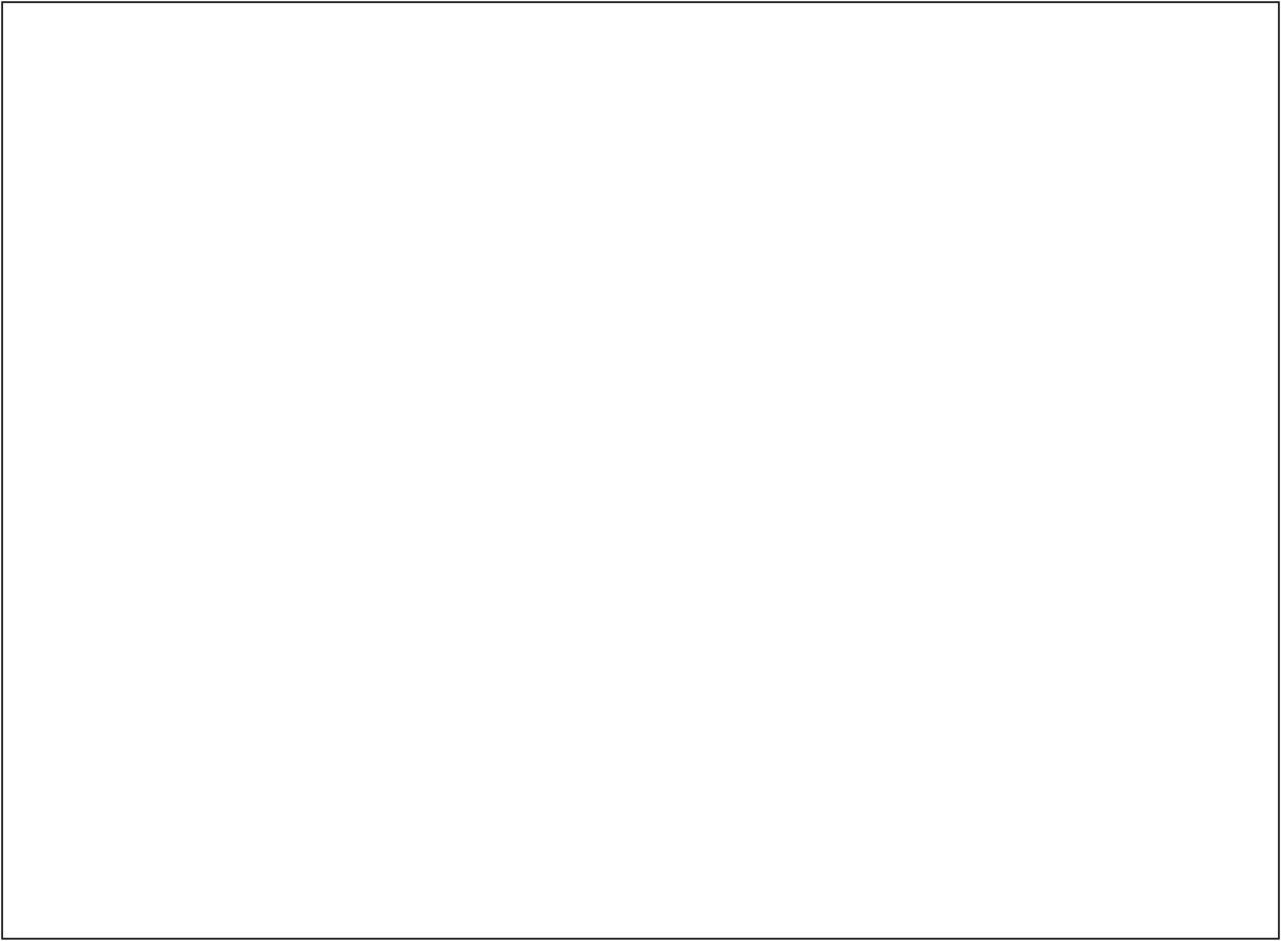
Ortega y Gasset, O. (1965) Meditación de la Técnica. Barcelona: Espasa-Calpe.

Sennett, R. (2013) El Artesano. Barcelona: Anagrama.

Kaltenborn, B. (2012) Ojalá que te vaya bonito (Serier Som Vil Deg Vel). Barcelona: Fulgencio Pimentel.

A.A.V.V. (2010) Trespass. Historia del Arte Urbano no oficial. Los Angeles: Taschen

UNIVERSITAT DE BARCELONA

